

ROLDOR

***Coriaria myrtifolia* L.**

[1753, Sp. Pl. : 1037] $2n = 80$

Foto: CLAUDE FIGUREAU

Foto: JOHN DE VOS

Foto: MATHIEU MENAND

NOMS POPULARS

Alemanys:	Europäischer gerberstrauch / Französischer sumach / Gerberstrauch / Myrtenblättriger gerberstrauch / Provençalischer sumach / Provenzalischer sumach
Anglès:	Coriaria myrtifolia / French sumac / Mealy tree / Mediterranean coriaria / Myrtle coriaria / Redoul / Tartarian cornel
Aragonès:	Emborrachacabras, yerba zapatera, rolkdón, zapatera
Castellà:	Emborrachacabras, hierba zapatera, roldón, guarapalo, garapalo, redores
Català:	Roldor, tinter, emborratxacabres, herba sabatera, rahola, raidor, borratxera, matabra, raudor, rodonasses, rodons, rodossos
Danès:	Myrtebladet garvebusk
Estonià:	Mürdilehine parkepõõsas
Francès:	Corroyère / Corroyère à feuilles de myrte / Corryère / Herbe aux tanneurs / Redoul / Sumac de Montpellier
Gal·lès:	Coeden y barcwr
Suec:	Europeisk garvarbuske
Txec:	Kožařka myrtolistá

DESCRIPCIÓ BOTÀNICA

La família de la *Coriaria* (*Cariariàcies*) es distingeix per tenir flors dialipètales superovàriques diplostèmones (doble nombre d'estams -10- respecte al dels pistils -5-); i per tenir les flors ben regulars, de simetria pentàmera, sense ser plantes suculentas, i tenir el fruit en poliaqueni, essent arbusts.

El roldor és un arbust que sol formar colònies denses i que normalment fa 1-2 m d'alçària però que excepcionalment pot arribar als 4. És glabre, amb les rames més joves de secció quadrangular, grises. Les fulles, de 30-33 × 9-12 mm, són oposades (o verticil·lades per 3-4), oval-lanceolades, enteres, amb 3 nervis una mica corbats, i amb peciol molt curt o decurrents amb l'ala molt estreta, sense estípules. Les fulles dels rebrots o turions són majors (55-75 × 20-35 mm). Les flors són regulars, polígames, és a dir, unes bisexuades (més femenines que masculines) i les altres totalment masculines, verdoses, i estan formant petits raïms erectes, de 3-8 cm, axil·lars i terminals. Pedicels de 1-2 (10) mm, acrescents i fins a 3 bractèoles alternes. El calze és crescent, al final carnós, com la corol·la, i té 5 sèpals ovals d'1.5 mm. La corol·la té, amb bractees de 5 × 10 mm, ovals, persistents. 5 pètals alternant amb els sèpals, més curts que ells. Hi ha 10 estams molt llargs (excepte a les flors femenines, on són molt reduïts) amb antereres d'uns 2 mm: 5 estils (llargs de 5-6 mm, filiformes, exerts, vermellosos). El fruit o pseudocarp fa 15-20 mm i és de contorn pentagonal, és una mena de baia, primer verd, després vermell i finalment quasi negre, brillant, amb 5 carpels estrellats, i els 5 pètals carnosos inflats i els 5 sèpals de dors acanalat. És indehiscent i amb una sola llavor. Aquenis de 3.5-5 2-3 mm, més o menys piriformes, brillants, negres, amb el dors amb costelles formant arcs concèntrics.

RIZOSFERA: Les arrels fixen en Nitrogen atmosfèric gràcies a bacteris del gènere *Frankia coriariae*. També l'actinomicet *Micromonospora coriariae*.

HÀBITAT I DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

Es fa a les bard a la conca mediterrània occidental (Algèria, Marroc, Espanya, França, Itàlia). A Catalunya es troba als Prepirineus, Serralada Transversal i gairebé a totes les terres gironines, Serralades Litoral i Prelitoral (fins els Ports). A la península només es fa al llevant, des del Cap de Creus a Gibraltar. I no massa lluny de la costa. Vol molta llum, poc fred, terrenys argilosos o sorrencs pobres, gens salins. Solen acompanyar-lo:

Brachypodium sylvaticum
Clematis vitalba
Cornus sanguinea
Crataegus monogyna
Hedera helix

Ligustrum vulgare
Lonicera periclymenum
Prunus spinosa
Pteridium aquilinum
Rosa sempervirens

Rubia peregrina
Rubus ulmifolius
Smilax aspera
Tamus communis

Coriaria myrtifolia al món, segons GBIF

HISTÒRIA

PLINI EL VELL (segle I) citava la planta com a *rhus* i els fruits com a *frutex coriarius*. I constatava que s'emprava en adoberies.

PROPIETATS MEDICINALS

- activador de la circulació sanguínia
- al·lucinogen FRU
- analèptica (tònica)
- hipotensora
- insecticida FRU
- purgant
- tòxica!

USOS MEDICINALS

- *Enterococcus faecalis*
- hipertensió (100 mg = 0.1 g)
- *Mycobacterium aureum*
- *Mycobacterium smegmatis*
- picades d'escurçons (bafs dirigits a la ferida) UE
- pleuresia (100 mg o 0.1 g de la pell de les tiges)
- *Pseudomonas aeruginosa*
- *Salmonella sp.*
- Staphylococcus aureus

HOMEOPATIA

alcoholisme
diabetis

droga-addicions
encefalitis

epilèpsia
hepatomegàlia
meningitis

nefropaties
sida
traumatismes cranials

ALTRES USOS

Molt emprada antigament per adobar pells degut als seus tanins. Amb els fruits es feia una tinta de color vermell fosc. El xarop fet amb els fruits es pot posar en plates per atraure les mosques que després de beure^l es moren intoxicades. La planta inhibeix *Agrobacterium tumefaciens*.

TOXICITAT

Són molts els casos de nens que s'han enverinat menant els fruits que han confós amb les móres. La coriamirtina provoca contraccions tetàniques actuant com antagonista de la glicina. Com a mínim provoca mareig i nàusees; i primer midriasis i després miosis. Pot provocar a més de vòmits, desorientació, convulsions, dispnea, hipotèrmia, i coma profund (i mort). El símptomes comencen de cop i volta, no progressivament. El tractament és a base de rentat gàstric, carbó actiu i benzodiazepines com el diazepam intravenós o (en nens) per via rectal. Molts dels noms populars fan referència a algunes cabres que agafen el vici de menjar la planta per entrar en un estat alterat de consciència, la qual cosa es manifesta perquè baixen els marxes donant tombarelles.

PRINCIPIS ACTIUS

- àcid el·làgic
- antocianines 10.5% FRU: 3-glucosids i 3-galactòsids de cianidina, delfinidina, malvidina, peonidina, petunidina
- coriamirtina
- coriariïna
- flavonoides (extracte amb etil-acetat) 105 ppm
- kaempferol-3-O-rhamnòsid (=afzelina)
- oli essencial
- pirogal·lol
- polifenols (extracte amb etil-acetat) 610 ppm
- quercetina
- quercetina-3-O-galactòsid (=hiperòsid)
- quercetina-3-O-glucòsid (=iso-quercitrina)
- quercetina-3-O-rhamnòsid (=auercitrina)
- resina
- sacarosa
- tanins
- tutina

EFECTES FISIOLÒGICS

La coriamirtina és un estimulants cerebral similar a la picrotoxina; primer estimula la respiració i després la paralitza. Les DL50 són de 5.8 mg/Kg per ales granotes, d'1 mg/Kg per als ratolins; i 80 mg maten un conill.

ESPÈCIES SIMILARS

Coriaria angustissima: de Nova Zelanda

Coriaria arborea: de Nova Zelanda
Coriaria duthei: de Pakistan, Caixmir i Nepal
Coriaria himalayensis:
***Coriaria intermedia* (= *summicola*)**: de les Filipines i Taiwan
Coriaria japonica: Del Japó.
Coriaria kingiana: de Nova Zelanda del Nord
Coriaria lurida: de Nova Zelanda
Coriaria microphylla: d'Amèrica central i del NW de la del Sud
***Coriaria neplensis* (= *sinica*)**: del Pakistan, Sud de la Xina, Nepal i Nord de Myanmar
Coriaria plumosa: de Nova Zelanda
Coriaria pottsiana: de Nova Zelanda del Nord
Coriaria pteridoides: de Nova Zelanda del Nord
Coriaria plumosa: de Nova Zelanda
***Coriaria ruscifolia* (= *atropurpurea*; = *microphylla*; = *papuana*; = *phyllicifolia*; = *thymifolia*; *tutu*)**: de Xile, Amèrica central, Nova Zelanda, Nova Guinea i Oceania
Coriaria sarmentosa: de Nova Zelanda
Coriaria terminalis: de l'Himàlaia central fins l'Oest de la Xina
Coriaria tinctoria: del Brasil

MÉS INFORMACIÓ

<http://www.inchem.org/documents/pims/plant/pim148fr.htm>

«Evaluation of the antibacterial activity and determination of polyphenols and flavonoids contents of Moroccan *Coriaria myrtifolia* extracts». MAHA HAFSE, ABDELSSAH FARAH, KAWTAR FIKRI BENBRAHIM. International Journal of Pharmaceutical Sciences. 7 (5)(2015).